

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ * ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ มีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ โดยชี้แจงว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่เป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่ คือ ภายในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาที่พรรคชีวิตใหม่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว ปรากฏว่า พรรคชีวิตใหม่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการที่พรรคการเมืองดังกล่าวไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อประกอบการพิจารณา และได้ส่งสำเนา คำร้องนั้นให้พรรคชีวิตใหม่ทราบและยื่นคำชี้แจง

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๔๓๕ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ชี้แจงรายละเอียดดังกล่าว ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่เป็นพรรคการเมือง

* ส่งมาตามหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๕๖ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒

๒. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชีวิตใหม่ตามหนังสือพรรคชีวิตใหม่ที่ ชม ๐๐๑๓/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายและข้อบังคับพรรคตามหนังสือพรรคชีวิตใหม่ที่ ชม ๐๐๑๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ พรรคชีวิตใหม่ได้ขอรับเรื่องดังกล่าวทั้ง ๒ เรื่อง คืนไปเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

๓. เมื่อวันที่ ๑ และ ๒ เมษายน ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายและข้อบังคับพรรคตามหนังสือพรรคชีวิตใหม่ที่ ชม ๐๐๑๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๒ พรรคชีวิตใหม่ได้ขอรับเรื่องดังกล่าวทั้ง ๒ เรื่องคืนไปเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข

๔. ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ พรรคชีวิตใหม่ยังมีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ มิได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองครบ ๔ สาขา ใน ๔ ภาค และยังไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชีวิตใหม่ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ต่อไป

พรรคชีวิตใหม่โดย นายพจน์กรณ์ ตันติภิรมย์ หัวหน้าพรรคมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีข้อความดังนี้

(๑) พรรค ฯ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องมาจริง

(๒) เหตุที่ดำเนินการไม่ได้นั้น เนื่องจากข้อบังคับในเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรค ทางพรรคได้กำหนดเงื่อนไขไว้ไม่เหมาะสมกับพรรคตั้งใหม่

(๓) ข้อบังคับที่ให้มีการเก็บค่าบำรุงในระยะเริ่มต้นกลายเป็นอุปสรรคที่จะหาสมาชิก

(๔) พรรค ฯ ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด ยินดีให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไปตามคำขอของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของมาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคชีวิตใหม่หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและเอกสารประกอบคำร้อง ตลอดจน คำชี้แจงของพรรคชีวิตใหม่มีว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคชีวิตใหม่ พรรคชีวิตใหม่ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มี สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๘ เกิดขึ้นกับพรรคชีวิตใหม่ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบ พรรคชีวิตใหม่

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ